

Оптимальність організації тренінгів відповідає прямим завданням Національної рамки кваліфікацій. Набуття навичок фінансових аналітиків, глибоке засвоєння технології надання страхової послуги, одержання можливості передавання знань самим студентами один одному, тобто у майбутньому широкому загалу споживачів, створення комунікацій всередині міні-груп надає переваги таким випускникам на ринку праці.

Поради викладачам пов'язані з подоланням стереотипів в організації навчального процесу, постійне формування нових творчих колективів, реальність завдань, що вирішуються, через постійну співпрацю з суб'єктами страхового ринку та його фінансової інфраструктури.

Список літератури

1. Національна рамка кваліфікацій: Постанова КМУ від 23 листопада 2011 р. № 1341 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-nacionalnoyi-ramki-kvalifikacii-doc81930.html>

2. Про затвердження Плану заходів щодо впровадження Національної рамки кваліфікацій: Наказ Міністерства освіти и науки, молоді та спорту 225 від 20.04.12 року № 488 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://osvita.ua/legislation/other/29034/>

3. Внукова Н.М. Компетентнісний підхід у забезпеченні якісних освітніх послуг при підготовці студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» / Н. М. Внукова, С. А. Ачкасова // Новий колегіум. — 2009. — № 6. — С. 26—32.

УДК 336.71

О. Д. Вовчак,

д-р екон. наук, проф.,
завідувач кафедри банківської справи,
Університет банківської справи
Національного банку України

ВИКОРИСТАННЯ СТРАХУВАННЯ В УПРАВЛІННІ КРЕДИТНИМИ РИЗИКАМИ БАНКІВ

Підвищення ризиковості діяльності банків, особлмво у сфері їх кредитної діяльності, обумовило об'єктивну необхідність пошуку та використання ефективних механізмів мінімізації кредитних ризиків. Сьогодні ефективна організація процесу управління

кредитними ризиками є однією із ключових конкурентних переваг банку, забезпечення його безпеки, ліквідності та фінансової стійкості. Для банку ефективним механізмом перерозподілу ризиків виявилось страхування. Ця форма страхового захисту прав кредиторів дозволяє банкам уникнути можливих втрат від збитків на випадок невиконання вимог за кредитними операціями.

У банківській і страховій практиці до кредитного страхування відносять:

—страхування кредитів (об'єктом страхування виступають майнові права банку) на кредитні ресурси) і страхування відповідальності за непогашення кредиту та несплати відсотків за користування ним (об'єктом страхування виступає виконання фінансових зобов'язань, взятих боржником щодо погашення заборгованості банку за наданим йому кредитом); однак таке страхування не набуло широкого застосування у вітчизняній банківській системі і економіці;

—страхування застави, якщо застава має насамперед речовий характер; сьогодні це найбільш використовуваний банками інструмент.

Іноді в зарубіжній практиці укладається договір страхування життя і здоров'я позичальників на користь банківської установи. Строк дії договору страхування життя і здоров'я позичальників дорівнює строкові користування кредитом. Особливість такого страхування полягає у тому, що величина страхової суми із часом зменшується таким чином, що у будь-який момент вона становить саме ту частину кредиту, яка ще не повернена позичальником.

Сьогодні в Україні страхування використовується при реструктуризації кредитів, щоб перекласти ризики банків щодо неповернень заборгованості з боку позичальників. Ще на початку 2008 р. частка неповернень у кредитних портфелях банків становила 2—3 %, і страхові компанії встановлювали тариф на рівні 3,5 %, вибірково страхуючи банківських позичальників. Відмову великих страхових компаній від страхування кредитів самі ж страховики пояснюють небажанням постійно підвищувати тарифи. Крім того, у нинішній ситуації прорахувати кредитоспроможність позичальника неможливо навіть у банку, тому страхові компанії не хочуть брати на себе відповідальність за повернення кредитів. Однак у зв'язку із кризою, що почалася восени 2008 р., коли в окремих банках рівень неповернень кредитів перевищив 15—20 %, ризик-менеджмент класичних компаній переглянув свою політику.

За даними Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, в Україні ринок страхуван-

ня кредитів на випадок неповернень завдяки кризі за підсумками 2009 року виріс практично втричі порівняно з 2008 роком і зайняв друге місце за обсягом залучених платежів. Для порівняння, якщо частка страхування транспорту зайняла 18 % усіх премій, то страхування кредитів — 17 %. Колосальний приріст був досягнутий, зокрема, за рахунок страхування споживчих кредитів. Водночас багато кредитів на той час не були застраховані і сьогодні їх достраховують, що збільшує частку цього виду страхування.

Водночас, зростання конкуренції на ринку традиційних послуг між банками та небанківськими установами змушує фінансові інститути до об'єднання зусиль банків і страхових компаній у контексті розширення асортименту послуг, підвищення ефективності обслуговування клієнтів, а також вдосконалення підходів до ведення бізнесу загалом. У результаті це привело до появи концепції «Bancassurance».

При застосуванні продуктів bancassurance банк отримує певні переваги та вигоди, зокрема: збільшення прибутку у вигляді комісійних винагород від продажу страхових продуктів; додаткове залучення до мережі банку платоспроможних клієнтів; можливість збільшити продуктивність праці персоналу за рахунок розширення спектру послуг; отримання додаткових доходів за рахунок агентської винагороди; лояльність клієнта, адже банк буде пропонувати не просто кредит, а цілий комплекс послуг. При цьому, всі контакти з клієнтом здійснюватиме спеціаліст підрозділу продаж банку. Для отримання страхових послуг клієнту немає потреби шукати відділення страхової компанії. З іншого боку, страхові компанії мають можливість диверсифікації страхових портфелів, розширення клієнтської бази, ефективного довірного управління страховими резервами. Отже, програму bancassurance застосовують саме тоді, коли страхова компанія і банк знаходять спільний інтерес, який дозволяє клієнту оформити страховий поліс для кредитів.

Уперше в Україні bancassurance запровадив Райффайзенбанк Україна спільно із страховою компанією «Інго Україна». Пізніше до програми приєдналися страхові компанії «ПЗУ-Україна» та «Американська компанія страхування життя» («АІГ життя»). У березні 2007 року на українському ринку фінансових послуг спільну програму банківського страхування запровадили АТ «ОТП Банк» та страхова компанія «Росно Україна» з метою економії часу клієнта на оформлення страхових документів. Тепер їхні клієнти можуть скористатися програмами іпотечного страхування та страхування автотранспортних засобів (автокаско). В свою чергу програма іпо-

течного страхування також дозволяє застрахувати життя та здоров'я клієнта від нещасного випадку. Придбати страховий поліс «Росно Україна» можна під час отримання кредиту на квартиру або автомобіль у співробітників АТ «ОТП Банк». Оплату та продовження строку дії страхового полісу також можна здійснити в банку.

Аналогічні програми банківського страхування втілили страхова компанія «Allianz» і банк «Роздрібний необмежений сервіс», що належить російській банківській групі «Траст». Даний проект дозволяє оформити страховий поліс безпосередньо у відділенні банку в момент видачі кредиту.

Водночас використання страхування передбачає залучення страхової компанії, а тому може виникнути низка проблем, пов'язаних насамперед з необхідністю правильно обрати страховика як із точки зору надійності (безпеки), так і з точки зору мінімізації витрат для позичальника. Прийняття кредитного ризику головним чином пов'язане з формуванням бази даних про фінансовий стан потенційних клієнтів. Постачальниками такої інформації виступають банки, а також страхові компанії, що займаються страхуванням кредитів. Водночас в Україні формування масиву інформації про позичальників ще не набуло регулярного характеру, створені кредитні бюро в Україні не є достатньо ефективними. Вирішення ж назрілих проблем у сфері кредитного страхування дасть можливість банкам ефективно використовувати цей інструмент для мінімізації втрат унаслідок реалізації кредитних ризиків.

УДК 368.013

А. Е. Волкова,

асистент кафедри страхування
ДВНЗ «Київський національний
економічний інверситет імені Вадима Гетьмана»

ЛОКАЛІЗАЦІЯ ОКРЕМИХ ПРОЯВІВ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ В СТРАХУВАННІ

Фінансова криза — це глибокий, багатofакторний розлад фінансової системи країни, що призводить до блокування або руйнації більшої частини грошових потоків, дестабілізації грошового обороту держави. Вченими-економістами було нараховано 39 міжнародних фінансових криз [1, с. 112], кожна з яких ставала випробуванням для економіки та фінансового ринку й особливо негативно позначалася на діяльності страховиків. Чергова глобальна